

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku E. K.

przy uczestnictwie J. D. , J. P. , A. B. , Skarbu Państwa - Państwowego
Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Gminy S., W. F., S. F. , K. J., K. Ł., D. F. ,
E. F., M. F. , A. N. , M. G. , K. B., A. F. , J. M. , A. P. , R. P. , G. F. , B. F. , T. F. , J.
F.

i W. W.

o ustanowienie drogi koniecznej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 28 listopada 2017 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek Skarbu Państwa o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 28 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawcy E. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. 22 marca

2017 r. w sprawie o ustanowienie drogi koniecznej oraz orzekł o kosztach postępowania.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł wnioskodawca, powołując się na naruszenie art. 145 K.c. oraz art. 382 K.p.c. w zw. z art. 378 § 1 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 K.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 K.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 K.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 K.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 K.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.). Podał, że Sąd drugiej instancji przy rozpatrywaniu sprawy nie wziął pod uwagę istotnych okoliczności mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a zwłaszcza tego, iż istnieje możliwość ustanowienia drogi koniecznej według wariantu I, w którym szlak drożny jest najkrótszy. Sąd Okręgowy nie rozpatrzył również zgłoszonego w apelacji wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego

przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

6. Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. Przy wskazaniu, że Sąd drugiej instancji naruszył w sposób kwalifikowany prawo, nie wziął pod uwagę istotnych okoliczności mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i nie stwierdził, iż istnieje możliwość ustanowienia drogi koniecznej według wariantu I, skarżący nie podał jakie – jego zdaniem - przepisy zostały naruszone, w jaki sposób i że naruszenie to miało wpływ na rozstrzygnięcie. Ograniczył się w istocie do podania własnej, odmiennej od przyjętej przez Sąd drugiej instancji, oceny możliwości wytyczenia szlaku drogi koniecznej. Nie jest to jednak wystarczające do przyjęcia, że wykazał przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

O wypełnieniu przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. nie świadczy też wskazanie przez skarżącego, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał zawartego w apelacji wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego. Jak już wyjaśniono, wyżej samo naruszenie określonego przepisu prawa nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Na skarżącym spoczywa obowiązek wykazania, że doszło na skutek tego naruszenia do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący nie przedstawił argumentacji w tym zakresie, a samo powołanie się – w ramach podania podstaw skargi - na naruszenie art. 382 K.p.c. w zw. z art. 378 § 1 K.p.c. nie jest wystarczające dla przyjęcia, że doszło do kwalifikowanego naruszenia tych norm, zwłaszcza że wnioskowany dowód miał na celu ustalenie wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej w wariacie, który nie został przez sądy *meriti* przyjęty.

7. Sąd Najwyższy, uwzględniając rodzaj sprawy i jej okoliczności, doszedł do przekonania, że nie zachodzą podstawy do zasądzenia od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego. Choć przegrywającym sprawę w rozumieniu art. 520 § 3 K.p.c. w zw. z art. 391 § 1 K.p.c. w zw. z art. 398²¹ K.p.c. jest ten uczestnik, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, to nie w każdym wypadku nieuwzględnienia środka zaskarżenia istnieje podstawa do zasądzenia od występującego z nim na rzecz uczestników wnoszących o jego nieuwzględnienie kosztów postępowania związanych z jego rozpoznaniem (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2012 r., I CZ 148/12, OSNC-ZD 2013/2/45).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.